

შალვა შარაშენიძე

1991-1992 წლების დეკემბერ-იანვრის მოვლენები და ქუთაისი

საქართველოს მრავალსაუკუნოვან ისტორიას ბევრი მნიშვნელოვანი თარიღი ახსოვს, რომელთა შორის თავისი ტრაგიკულობით უდავოდ გამოირჩევა 1991-1992 წლების დეკემბერ-იანვარში მიმდინარე მოვლენები.

წინამდებარე შრომის მიზანია, ჩვენს ხელთ არსებული მასალების, კერძოდ, აღნიშნული პერიოდის ადგილობრივი მასმედიისა და ქ. ქუთაისის საკრებულოს საგანგებო სხდომათა ოქმების საფუძველზე აღვადგინოთ 1991-1992 წლების ქუთაისში მიმდინარე მოვლენათა რეალური სურათი.

როგორც 1991 წლის 24 დეკემბერს გამოცემულ გაზეთ “ქუთაისის“ ფურცლებიდან ვგებულობთ, ქალაქის პრეფექტურისა და საკრებულოს შენობასთან (დავით აღმაშენებლის მოედანზე) მიმდინარეობდა ხალხმრავალი მიტინგი, სადაც იგრძნობოდა ერთობის, გონიერებისა და სიყვარულის სულისკვეთება.

იმავე გაზეთში დაიბეჭდა ქ. ქუთაისის პრეფექტის არჩილ კოსტავას ბრძანებულება, რომელიც ითვალისწინებდა ქალაქში არსებული სტრატეგიული ობიექტების დამატებით დაცვით ღონისძიებებს. ამასთან, საწარმოებისა და ორგანიზაციების ხელმძღვანელებს ეკრძალებოდათ ქალაქის უნებართვოდ დატოვება. ბრძანებულების ტექსტი გადაიცა ადგილობრივი რადიოთი და გამოქვეყნდა პრესაში.

როგორც იმდროინდელი პრესის მასალებიდან ირკვევა, 1991 წლის დეკემბრის მიწურულისათვის თანდათანობით გაძნელდა, შემდგომ კი საერთოდ შეწყდა საკომუნიკაციო კავშირი რესპუბლიკის კანონიერ ხელისუფლებასთან, აქედან გამომდინარე, ადგილობრივ პრესაში არ ქვეყნდებოდა დედაქალაქში მიმდინარე პროცესების შესახებ არსებული ინფორმაცია. იგი ძირითადად ეყრდნობოდა თბილისიდან ჩამოსულ მოქალაქეთა პირად მონათხრობს. რაც არც საკმარისი გახლდათ და არც სუბიექტურობისაგან იყო დაზღვეული.

ინფორმაციული ვაკუუმის გასარღვევად და იმერეთის (ქ. ქუთაისი) მცხოვრებთა ფართო მასების საქმის კურსში ჩასაყენებლად ქალაქის ხელმძღვანელობა ხშირად მიმართავდა მასიურ მანიფესტაციებს.

როგორც 1991 წლის 3 იანვარს გამართული ქუთაისის საკრებულოს საგანგებო სხდომის ოქმიდან ირკვევა (სხდომას საკრებულოს დეპუტატთა გარდა ესწრებოდნენ ადგილობრივი გაზეთისა და რადიორედაქციათა წარმომადგენლები: დ. გაბუნია და მ. ჭონიშვილი), დედაქალაქში შექმნილი სიტუაციიდან გამომდინარე, ადგილობრივი ხელისუფლება ცდილობს შეინარჩუნოს ქალაქში საზოგადოებრივი წესრიგი შესაძლებლობის ფარგლებში და არეგულაროს კრიმინოგენური ვითარება, დაიცვას ქალაქში

არსებული მნიშვნელოვანი ობიექტები.

ზემოთ ხსენებული მასალები (ადგილობრივი პრესა, საკრებულოს საგანგებო სხდომათა ოქმები) აშკარად იძლევა იმის თქმის საშუალებას, რომ 1992 წლის დასაწყისისათვის, მაშინ როცა ქალაქის ხელისუფლება ლოიალურ დამოკიდებულებას იჩენს რესპუბლიკის დედაქალაქში მიმდინარე სამხედრო გადატრიალების ორგანიზატორთა მიმართ, საზოგადოებრივი აზრი ამ უკანასკნელთან მიმართებით გაცილებით მკაცრია და აქტიურ ქმედებაზე გადასვლას მოითხოვს. ქალაქში თითქმის უწყვეტ რეჟიმში იმართება რესპუბლიკის ძალადობრივი გზით დამხობილი კანონიერი ხელისუფლების მხარდამჭერი დემონსტრაციები, მანიფესტაციები და ა.შ.

როგორც აღნიშნული პერიოდის ადგილობრივი პრესისა და თვითმხილველთა მონათხრობიდან ირკვევა, 1992 წლის 7 იანვარს სიტუაცია კიდევ უფრო დაძაბული ჩანს. პოზიციის მომხრენი დილიდანვე მიდიან პრეფექტურის შენობასთან, რომელშიც ოპოზიციის წარმომადგენლები იმყოფებოდნენ. შუადღისას მათი რაოდენობა მკვეთრად იზრდება, ყველა ერთად სკანდირებდა პრეზიდენტის მხარდამჭერ ლოზუნგს, თვითონ აღელვებულნი ერთმანეთს ამწვიდებდნენ, სისხლი არ დაიღვაროსო. შენობიდან არავინ გამოხმაურებიათ, ფანჯრებიდან იყურებოდნენ მხოლოდ. მოგვიანებით შეკრებილთა შორის გამოვიდა საკრებულოს მდივანი ომარ ნიშნიანიძე, მან იქ მყოფთ განუმარტა: მოვილაპარაკეთ და ოპოზიცია პრეფექტურის შენობას დატოვებსო. მაგრამ მათ შენობა არ დატოვეს. 8 იანვარს უფრო ორგანიზებული გახდა პოზიციის მოქმედება, ხალხის რაოდენობა გაორმაგდა, მოეწყო მანიფესტაცია. მსვლელობა აღმაშენებლის მოედნიდან რუსთაველის პროსპექტის გავლით ჯავახიშვილის ქუჩაზე შეჩერდა შინაგან საქმეთა სამინისტროსთან, სადაც მეგაფონი მოითხოვეს. მოთხოვნა დაკმაყოფილებულ იქნა. აქ სამოქალაქო ტანსაცმელში გამოწყობილმა ვაჟებმა გაისროლეს, ხალხი ამ ფაქტს ტაშით შეხვდა, თუმცა მიმოიფანტა და შემდეგ კვლავ შექუჩდა. სხვა მნიშვნელოვანი ინციდენტი არ ყოფილა. ანალოგიური ქმედებით ხასიათდება შემდეგი დღეებიც, კერძოდ, 1992 წლის 9 იანვარს გაზეთ “ქუთაისში” დაცული ცნობით, ქ. ქუთაისის მართვის მიზნით შეიქმნა დროებითი შტაბი საქართველოს რესპუბლიკის სახედრო საბჭოს რწმუნებულის ბრძანებით, რომელსაც დაევა ქალაქში არსებულ პრობლემურ საკითხთა შესწავლა და მათ მოსაგერიებლად შესაბამის ქმედებათა განხორციელება.

საბედნიეროდ, მიუხედავად ქალაქში შექმნილი მძიმე სიტუაციისა და მოქალაქეთა შორის აზრთა მკვეთრი პოლარიზაციისა, ქუთაისი სისხლისღვრას გადაურჩა. ქალაქის მაშინდელი ხელისუფლების დამსახურებად შესაძლებელია მივიჩნიოთ სამხედრო გადატრიალების მომხრეთა მიმართ გამოვლენილი ზემოთ აღნიშნული ლოიალური დამოკიდებულება.

უნდა ითქვას ისიც, რომ ხსენებული სამხედრო გადატრიალების შემდეგ ქ. ქუთაისში დანიშნული კომენდანტურა, ქალაქში დამნაშავეობის წინააღმდეგ ბრძოლის მიზნით, აქტიურად თანამშრომლობს ქალაქის სამართალდამცავ ორგანოებთან.

ამდენად, გაანალიზებული პრესის მასალებიდან ნათლად ირკვევა, რომ 1991-1992 წლების მიჯნაზე საქართველოში დატრიალებული ტრაგიკული მოვლენების მიმდინარეობისას იმერეთის, კერძოდ, ქ. ქუთაისის საზოგადოების უდიდესი ნაწილი მხარს უჭერდა კანონიერ ხელისუფლებას და საქართველოს პრეზიდენტს ზვიად გამსახურდიას. ამასთან თვლიდა, რომ აღნიშნულ პერიოდში საქართველოში მიმდინარე პროცესი თავისი არსით გახლდათ სამხედრო გადატრიალება და რომ ამ გადატრიალების მომხრეებმა იარაღის ძალით ხელთ აიღეს ქვეყანაში ძალაუფლება.

რაც შეეხება ქ. ქუთაისის იმდროინდელ ადგილობრივ ხელისუფლებას, ის პოლიტიკურად სწორად მოტივირებულია, რადგან მან თავი აარიდა დედაქალაქში მიმდინარე პოლიტიკური პროცესების მიმართ მკვეთრი პოზიციის გამოხატვას და შესაძლებლობის ფარგლებში ყოველ ღონეს მიმართა რესპუბლიკის სიდიდით მეორე ქალაქში თავიდან აეცილებინა სამოქალაქო დაპირისპირება.

ფრიად საინტერესოა ქ. ქუთაისის საკრებულოს 1992 წლის 13 იანვრის საგანგებო სხდომა, რომელმაც განიხილა რესპუბლიკაში შექმნილ მწვავე პოლიტიკურ სიტუაციასთან დაკავშირებით საკრებულოთა უფლებამოსილების განხორციელების, ქ. ქუთაისის საკრებულოს პოზიციის განსაზღვრის საკითხი. აღნიშნულ საკითხზე არსებობდა აზრთა სხვადასხვაობა. დეპუტატმა ზ. ქაჯაიამ დააყენა წინადადება, თუ ვინ ცნობდა უზენაეს საბჭოს, როგორც კანონიერ არჩეულ ხელისუფლებას, ვინ სამხედრო საბჭოსა და დროებით მთავრობას. ხმათა უმრავლესობით საკრებულომ სცნო მხოლოდ ხალხის მიერ არჩეული უზენაესი საბჭო. მიღწეული გარემოების მიუხედავად, საკრებულოს უნდა განესაზღვრა ქ. ქუთაისის საკრებულოს ქმედითუნარიანობის საკითხი. დეპუტატ ნ. უგულავას აზრით, „ვინაიდან ყოფილი პრეფექტურის სამსახურები სამეურნეო საქმიანობაში აღმასრულებელ ფუნქციას ასრულებდნენ, განხორციელებინათ მუშაობა “საკრებულოს უშუალო ხელმძღვანელობით“, ყოველივე გადაწყვეტილიყო კენჭისყრით. დეპუტატ ქ. ჩხობაძის აზრით, “მაშინ, როდესაც სამხედრო საბჭოს გაუქმებული აქვს პრეფექტურის ინსტიტუტი, თუკი საკრებულო ხელში აიღებს აღმასრულებელ ფუნქციას, ეს იმას ნიშნავს, რომ იგი ალიანსში შედის ხუნტასთან. მე მივიჩნევ, რომ ზეწოლაა დეპუტატზე, თითოეული დეპუტატი ერთ პოზიციაზე უნდა ვიდგეთ.“ აქვე აზრს გამოხატავს ვ. ბაღდავაძე: “მაშინ, როდესაც ადმინისტრაციული ორგანოები იმათ მხარეზეა, ვისაც ხელში იარაღის ძალა აქვს, მართვის რეგულირება საკმაოდ რთულად წარმოსადგენია.“ მ. სანიკიძის აზრით, საკრებულოს უნდა აღედგინა მუშაობა და მას დაექვემდებარებოდა პრეფექტურის განყოფილებები. ფიროსმანიშვილის აზრით, „ისე, როგორც უზენაესი საბჭო, ჩვენც ვიმყოფებით თანაბარ სიტუაციაში, ე.ი. იარაღის ქვეშ, ვიდრე უზენაესი საბჭო არ მიიღებს რაიმე გადაწყვეტილებას, ამ ეტაპზე ჩვენც შევწყვიტოთ საქმიანობა“.

დეპუტატთა ზემოთ გამოთქმული ნააზრევიდან გამომდინარე, საკრებულო არ გახლდათ ერთიანი ქმედითუნარიანობის აღდგენის საკითხში. ნაწილი მიიჩნევდა, რომ საკრებულოს უნდა ემუშავა ჩვეულ რეჟიმში შესაძლებლობის გათვალისწინებით, ხოლო მეორე ნაწილი საკრებულოს

მუშაობის პროცესში ჩართვას ოპოზიციურ მთავრობასთან თანხმობად აღიქვამდა.

საბოლოოდ კენჭისყრით ოცი დეპუტატის მხარდაჭერით, მიღებულ იქნა დეპუტატ კ. ჩახუნაშვილის შემდეგი წინადადება: “ქუთაისის საკრებულო ცნობს მხოლოდ ხალხის მიერ არჩეულ კანონიერ ხელისუფლებას, იგი გააგრძელებს მუშაობას არსებული კონსტიტუციისა და კანონმდებლობის ფარგლებში პრეფექტურასა და მის სამსახურებთან ერთად. ამასთან, მოვითხოვთ ქალაქი დატოვონ შეიარაღებულმა ძალებმა.“ შესაბამის ოქმს თან ერთვის ქ. ქუთაისის საკრებულოს მიმართვა ქალაქის მოსახლეობისადმი.

ქუთაისის საკრებულო მხარს უჭერს რა ხალხის მიერ არჩეულ პრეზიდენტს და უზენაეს საბჭოს, გმობს შეიარაღებული გზით კანონიერი ხელისუფლების დამხობის მცდელობას.

საკრებულო არ ცნობს არავითარ სხვა ძალას, გარდა კანონიერი გზით არჩეული ხელისუფლებისა და ე.წ. ოპოზიციის მიერ სამხედრო საბჭოს შექმნისა და ახალი მთავრობის ჩამოყალიბების მცდელობა მიაჩნია თვითმარქვია პოლიტიკოსების ავანტურად.

დეპუტატთა კორპუსი მიმართავს ქუთაისის მოსახლეობას, რათა არ წამოეგოს სახელმწიფო დამნაშავეთა პროვოკაციებს, შეინარჩუნონ სიმშვიდე და მტკიცედ დაუდგეს გვერდით კანონიერ პრეზიდენტსა და უზენაეს საბჭოს“.

იმავე საკითხს რესპუბლიკაში შექმნილ მწვავე პოლიტიკურ სიტუაციასთან დაკავშირებით, საკრებულოთა უფლებამოსილების განხორციელების თაობაზე, ქ. ქუთაისის საკრებულოს პოზიციის განსაზღვრის შესახებ დაეთმო 1992 წლის 15 იანვარს ქ. ქუთაისის საკრებულოს მეორე სესიის მერვე საგანგებო სხდომა.

სესია გაიმართა ტექნიკის სახლის შენობაში, წმინდა ნინოს ქუჩაზე. სხდომის მუშაობაში საკრებულოს წევრებთან ერთად მონაწილეობას იღებდნენ ადგილობრივი გაზეთებისა და რადიორედაქციათა წარმომადგენლები: დ. გაბუნია და მ. ჭონიშვილი, ქ. ქუთაისის სამხედრო საბჭოს რწმუნებული მ. დვალიშვილი.

სესიის სხდომა გახსნა საკრებულოს მდივანმა, დეპუტატმა ო. ნიშნიანიძემ, სამხედრო საბჭოს რწმუნებული მ. დვალიშვილი ცდილობს ქუთაისის საკრებულომ განაგრძოს ქმედითი უფლებამოსილების განხორციელება. იგი აღნიშნულ სესიაზე მიმართავს საკრებულოს: “გთხოვთ დროულად გადაწყვიტოთ ქ. ქუთაისში მმართველობითი სისტემის ფუნქციონირების საკითხი, წინააღმდეგ შემთხვევაში ქუთაისს ეყოლება რესპუბლიკური რწმუნებული, ვისი მმართველობაც გაცილებით წინააღმდეგობრივი იქნება ქალაქში, ვიდრე თქვენი.

აუცილებელია საკრებულოს დეპუტატებმა გაიაზრონ ქალაქის მოსახლეობის აზრი და მოთხოვნა იმის თაობაზე, რომ მათ დღეს ვერ ემსახურება ტრანსპორტი, არ არის წყალი, გაზი, ელექტროენერგია, რომ არაფერი ვთქვათ სხვა აუცილებელ პროდუქტებზე, ხალხის დიდი რიგებია პურზე, ისინი ყველანი თითოეული თქვენგანის ამომრჩევლები არიან. არის ფაქტები იმისა, რომ შედიან ქალაქის საწარმოო დაწესებულებებში

და შრომით კოლექტივებს მოუწოდებდნენ უმუშევრობისაკენ. “ყოველივე ეს დესტაბილიზაციას შექმნის ქალაქში, რასაც არავითარ შემთხვევაში არავის ვაპატიებთ. ქ. ქუთაისში მოქმედ ყველა პოლიტიკურ პარტიასთან მიღწეულია შეთანხმება ქალაქში მმართველობითი ფუნქციების აღდგენისა და სტაბილური გარემოს შექმნის თაობაზე, გთხოვთ მიიღოთ დროულად გადაწყვეტილება და მაცნობოთ დღეს 6 საათზე“.

ბატონ მ. დვალიშვილს კითხვით მიმართავს დეპუტატი მ. ლორთქიფანიძე: რამდენჯერ უნდა მივიღოთ გადაწყვეტილება, რომ თქვენ დათანხმდეთ? რეგლამენტით განმეორებით საკითხის დასმას თავისი წესი და კანონი გააჩნია, როცა საქართველოს უჭირს, ცოტა რეგლამენტსაც უნდა გადაუხვიოთ, – პასუხობს რწმუნებული.

მ. ლორთქიფანიძე: თბილისი თავის საჯავრებელს – დანგრეულ რუსთაველის პროსპექტს ჯავრობს, ქუთაისი – უტრანსპორტობას, უდენობას, უგზობას, უპურობას და სხვა რამეს უჩივის. მე კი მგონია, ასე ცალ-ცალკე კი არა, ერთიანი საქართველოს ბედი ერთ კონტექსტში უნდა გადაწყდეს.

ამის შემდეგ მ. დვალიშვილი ტოვებს სხდომათა დარბაზს, რადგან კვლავ აზრთა სხვადასხვაობაა, “შემოვდივარ წინადადებით განმეორებით დაისვას საკითხი და პერსონალურად ეყაროს კენჭი, ვინ როგორ წინადადებას უჭერს მხარს. მე მგონია, რომ დეპუტატებზე ხდება დაწოლა და ვილაციის ზეგავლენის ქვეშ ექცევიან“ – აღნიშნავს დეპუტატი გ. ბახტაძე.

მ. სანიკიძის აზრით, “ეს დაწოლა არ არის, ჩვენ უნდა გამოვიდეთ დღევანდელი რეალობიდან, რადგან დღეს ქალაქში რთული სიტუაციაა, უნდა დაისახოს გზები, რათა ქალაქმა ნორმალურად იმუშაოს, პოლიტიკური საკითხები კი სხვა მიმართულებით უნდა გადაწყვიტოს საკრებულომ, რომ დაიქვემდებაროს პრეფექტურის განყოფილებები და ერთობლივად იმუშაონ. ამ წინადადებას ეთანხმება რამდენიმე დეპუტატი. თუ 13 იანვარს მიღებული წინადადება ძალაში დარჩება, იგი ქალაქს სტაბილიზაციისაკენ არ მოუწოდებს და ამ შემთხვევაში მე ვტოვებ თანამდებობას და ვრჩები რიგით დეპუტატად, ამასთან ჩემი პოზიციით ბოლომდე ვიბრძოლებ“.

კ. ჩახუნაშვილი: “ჩვენ გვემუქრებიან რესპუბლიკური მმართველობით, თუ საკრებულომ ხელში მიმართველობითი ფუნქცია არ აიღო. ფსიქოლოგიური მომენტია, მათ ქუთაისის მხარდაჭერა სჭირდებათ, რათა ამით წელში გატყდება მთელი დასავლეთ საქართველო“.

მ. კობრეიძე: მეორდება იგივე მომენტები ისევე, როგორც მაშინ, ახლაც მშვიდობიან მომენტებებს იარაღით უპირისპირდებიან და არბევენ, მე ვფიქრობ, ხალხი რესპუბლიკურ რწმუნებულს არ მიიღებს.

ქალაქის საკრებულო სცნობს კანონიერ ხელისუფლებას და არა დროებით მთავრობას და სამხედრო საბჭოს. საკრებულო მხოლოდ იმ შემთხვევაში აღადგენს მუშაობას, როცა ადმინისტრაციული ორგანოები და აღმასრულებელი სამსახურები (ე.ი. ყოფილი პრეფექტურის განყოფილებები) შეასრულებენ თავიანთ ფუნქციებს, – აღნიშნა სხდომაზე საკრებულოს მდივანმა, ომარ ნიშნიანიძემ.

1992 წლის 15 იანვარს შემდგარ ქ. ქუთაისის საკრებულოს მეორე

სესიის საგანგებო სხდომაზე, ხმათა უმრავლესობით მიღებული გადაწყვეტილებით (მიუხედავად მწვავე დებატებისა), ძალაში დატოვეს იმავე წლის 13 იანვარს ქ. ქუთაისის საკრებულოს გადაწყვეტილება რესპუბლიკაში შექმნილ მწვავე პოლიტიკურ სიტუაციებთან დაკავშირებით, საკრებულოს უფლებამოსილების განხორციელების თაობაზე, ამასთან დაემეს კანონიერი ხელისუფლების მხარდამჭერი მიტინგებისა და მანიფესტაციების დარბევა, მომიტინგეების წინააღმდეგ ავტომატური და სხვა იარაღის გამოყენება ე.წ. სამხედრო საბჭოსა და დროებითი მთავრობისადმი დაქვემდებარებული ძალების მხრიდან, რასაც ადგილი ჰქონდა როგორც დედაქალაქში, ასევე ქუთაისში.

მაღე, 1992 წლის 18 იანვარს, გაზეთ “ქუთაისში“ გამოქვეყნდა ქუთაისის სამხედრო საბჭოს განკარგულება და ქუთაისის სამხედრო კომენდანტის ბრძანება, რომლის ძალითაც 1992 წლის 18 იანვარს 23:00 საათიდან შეწყდა ადგილობრივი მართვის სამოქალაქო ორგანოების საქმიანობა და ყველა ფუნქციის შესრულება სამხედრო საბჭოს დაევა.

ამდენად, 1991-1992 წლებში საქართველოში მიმდინარე ტრაგიკული პროცესების, საკუთრივ ამ პერიოდის ქ. ქუთაისში განვითარებული მოვლენების შესახებ ადგილობრივი პრესისა და ქ. ქუთაისის საკრებულოს სხდომათა ოქმების შესწავლამ ცხადყო, რომ ქუთაისის ადგილობრივმა თვითმმართველობამ, მიუხედავად რესპუბლიკაში შექმნილი მძიმე პოლიტიკური და სოციალ-ეკონომიკური სიტუაციისა, ამასთან, საზოგადოებრივი აზრის ზეწოლით, შეძლო ქალაქისა და, ზოგადად, რეგიონისათვის თავიდან აეცილებინა სიტუაციის შემდგომი ესკალაცია და ძმათა შორის სისხლისმღვრელი დაპირისპირება.

damowmebuli wyaroebi

q. quTaisis sakrebulos gadawyvetileba, №16; №17, 1991-1992.

q. quTaisis sakrebulos sagangebo sxdomaTa oqmebi: ოქმი №5 – 28.12.1991; ოქმი №6 – 03.-1.1991; ოქმი №7 – 13.01.1992; ოქმი №8 – 15.01.1992.

SHALVA SHARASHENIDZE**THE EVENTS OF
1991-1992 DECEMBER-JANUARY AND KUTAISI**

The subject matter of the article is to restore the events that took part in Kutaisi in 1991-1992 based on the materials of the local press and Kutaisi City Council Extraordinary Sessions.

According to the newspaper Kutaisi, edition of December 24, 1991 huge protest rally took place at Davit Agmashenebeli square near the local authority building. From the last days of December communication with the central government thoroughly suspended. Thus, the local press was unable to publish the recent affairs held in the central part of the state. It generally relied on the verbal stories told by people travelled from Tbilisi.

The local authority of the Imereti region often held mass manifestations to destroy the informational vacuum and give information to Imereti residents. Fortunately, despite the difficult situation of Kutaisi and different civil positions among the population, Kutaisi survived from bloody battle.

Kutaisi's local authority of that time showed political correctness in its motivation since it managed to prevent the distinct positioning towards the events held in the capital of the country. It took the right measures to avoid the armed conflict in Kutaisi.

Thus, studying the tragic affairs of 1991-1992 on the base of the materials of local press and Kutaisi City Council Extraordinary Sessions clarifies that despite the hard socio-economic and

political situation in the country and influence of the civil positions Imereti local government managed to avoid the escalation of the situation and armed con-